

Аннотація

Березовская И. Л. Возникновение и развитие наказаний, связанных с исправительно-трудовым воздействием, применяемых к несовершеннолетним с XX века. — Статья.

Статья посвящена рассмотрению законодательных источников и научной литературы относительно момента возникновения и развития наказаний, связанных с исправительно-трудовым воздействием, с XX века. Сделан вывод, что генезис правового регулирования наказаний несовершеннолетних преступников свидетельствует об устойчивой тенденции к все большей дифференциации уголовной ответственности несовершеннолетних, особенно в части наказаний, связанных с исправительно-трудовым воздействием — появления, наряду с лишением свободы на определенный срок, общественных и исправительных работ; обоснованное приращение в доктрине уголовного и уголовно-исполнительного права исправлению несовершеннолетних осужденных первостепенного значения; признание общественно-полезного труда, социально-воспитательной работы, общеобразовательного и профессионально-технического обучения и т.д., т.е. исправительно-трудового воздействия, основными средствами исправления осужденных.

Ключевые слова: несовершеннолетние, виды наказаний, исправительно-трудовое воздействие.

Summary

Berezovskaya N. L. Origin and Development of Punishments Related to the Influence of Corrective Labor, Used to the Minors to the Twentieth Century. — Article.

This article examines legislative sources and scholarly literature on the inception and development of the penalties associated with correctional labor influence in the twentieth century. It was concluded that the genesis of the legal regulation of penalties for juveniles shows a stable trend of increasing differentiation of criminal liability of minors, especially in the penalties associated with the influence of corrective labor — appearance, along with imprisonment for a specified period, public works and correctional, grounded in the doctrine of criminal and criminal law enforcement objective correction of juvenile offenders paramount importance, recognition of socially useful labor, social and educational work, general and vocational education, etc., that corrective labor influence, the main means of correction inmates.

Keywords: minors, penalties, corrective labor influence.

УДК 343.163:343.811-053.6

О. О. Храпенко

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ ЗА ДОТРИМАННЯМ ПРАВ НЕПОВНОЛІТНІХ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У ВИХОВНИХ КОЛОНІЯХ

Нагляд за виконанням законів в органах та установах, що виконують покарання, історично виділився в якості самостійної конституційної функції органів прокуратури (п. 4 ст. 121 Конституції України). На сьогодні саме при реалізації цього напрямку діяльності органів прокуратури найяскравіше розкривається правозахисний потенціал прокуратури, оскільки завдяки йому є можливість реально забезпечити дотримання прав і законних інтересів неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі. При цьому слід виходити із ст. 50 Кримінального виконавчого кодексу України, якою встановлено що «покарання має на меті не тільки кару, а й виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами. Покаран-

ня не має на меті завдати фізичних страждань або принизити людську гідність» (ч. 2 та 3).

Пристосувавши положення ст. 44 Закону «Про прокуратуру» до нашого дослідження, можна зазначити, що предметом нагляду за дотриманням прав неповнолітніх, позбавлених волі на певний строк, є додержання законності під час перебування неповнолітніх в установах виконання покарань (виховних колоніях), додержання встановленого кримінально-виконавчим законодавством порядку та умов тримання або відбування покарання неповнолітніми у цих установах, їх прав і виконання ними своїх обов'язків.

Дослідженню питань здійснення прокурорського нагляду за дотриманням прав неповнолітніх, які перебувають у виховних колоніях, присвячено досить значну кількість наукових праць таких вчених, як Г. Г. Ахметзянова [1, 195–206], А. В. Єрмаков [2], Н. Н. Ільїна [3], М. В. Косюта [4, 172–181], М. І. Копетюк [5], В. В. Панкратов [6] та інших. Ці питання також розкриваються і в методичній [7] та навчальній літературі [8; 9]. У той же час питання реалізації прокурорського нагляду за дотриманням прав неповнолітніх, які перебувають в місцях позбавлення волі, останнім часом не отримували свого комплексного дослідження в науковій літературі. Потребує подальшої розробки проблема вирішення низки організаційно-правових питань здійснення прокурорського нагляду за дотриманням прав неповнолітніх, що перебувають у виховних колоніях, що і є метою цієї статті. Новизна роботи полягає в пропозиціях щодо удосконалення організації прокурорського нагляду в означеній сфері.

Нагляд за дотриманням прав і свобод позбавлених волі на певний строк відносно неповнолітніх має свої особливості, що знаходять віддзеркалення в його організації. Ці особливості частково зафіксовані в міжнародному праві, зокрема в Правилах ООН, що стосуються захисту прав і свобод неповнолітніх, позбавлених волі.

Зокрема, в Мінімальних стандартних правилах Організації Об'єднаних Націй, що стосуються здійснення правосуддя відносно неповнолітніх (Пекінські правила) від 29 жовтня 1985 р. [10] відзначено, що «неповнолітнім у виправних установах повинні забезпечуватися догляд, захист і вся необхідна допомога — соціальна, психологічна, медична, фізична, а також допомога у сфері освіти і професійної підготовки, — які їм можуть знадобитися з врахуванням їх віку, статі і особи, а також інтересів їх повноцінного розвитку» (п. 26.2 Правил). В розвиток цих положень в Правилах ООН, що стосуються захисту неповнолітніх, позбавлених волі, прийнятих 14 грудня 1990 р. [11], відзначено, що «позбавлення волі повинно здійснюватися в умовах і обставинах, що забезпечують дотримання прав неповнолітніх. Слід гарантувати здійснення на користь неповнолітніх, які тримаються у виправних установах, ефективних заходів і програм, які послужили б тому, щоб підтримувати їх здоров'я і самоповагу, виховувати у них відчуття відповідальності і заохочувати формування таких поглядів і навиків, які допомогли б їм розвивати свої можливості в якості члена суспільства.

Неповнолітнім, позбавленим свободи, не можна відмовляти через їх статус в громадянських, економічних, політичних, соціальних або культурних правах, якими вони володіють відповідно до внутрідержавного або міжнародного права і здійснення яких сумісно з позбавленням волі» (п. 12–13 Правил).

На національному рівні нагляд за дотриманням прав і свобод неповнолітніх, засуджених до покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк, виходить із загальних засад здійснення нагляду за дотриманням законів у кримінально-виконавчих установах. На це вказує той факт, до нагляду за дотриманням законів у виховних колоніях окремо не виділений ні в Конституції України (п. 4 ст. 121), ні в Законі України «Про прокуратуру» (ст. 44). Окремі положення містяться лише в наказі Генерального прокурора України «Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян» від 26 грудня 2005 р. № 7гн [12].

Прокурорський нагляд над кримінально-виконавчою системою набуває особливого значення при виконанні покарань щодо неповнолітніх, коли їх духовний і фізичний розвиток ще не завершений. На думку експертів, якраз у цій сфері є усі можливості для забезпечення прав та інтересів неповнолітніх правопорушників, пов'язані з їх ефективною ресоціалізацією, не лише не використовуються, а й часто порушуються [13]. У цьому напрямку й може реалізовуватись правозахисний потенціал сучасної української прокуратури.

Проте на сьогодні, на жаль, для усіх органів прокуратури при здійсненні нагляду за дотриманням законів в місцях позбавлення волі, майже відсутні організаційні заходи, що виокремлювали діяльність прокуратури щодо здійснення нагляду за виховними колоніями. На цей напрямок діяльності поширюються матеріали загального характеру із нагляду за дотриманням законів за установами, що виконують покарання у вигляді позбавлення волі. І це є у цьому разі головною проблемою. Показовим тут є вищезгаданий наказ № 7 від 26 грудня 2005 р., який містить лише декілька пунктів щодо здійснення нагляду за дотриманням законів у виховних колоніях, що навряд чи можна визнати задовільним. Досить цікавим є також дослідження російського вченого А. В. Єрмакова, який підкреслює, що у ході проведеного ним експертного опитування 92,2 % опитаних прокурорів, що спеціалізуються на напрямку нагляду за законністю виконання покарань чи раніше мали службовий досвід у цій сфері, підтвердили, що у своїй роботі вони, в основному, використовують (використовували) єдину методику нагляду за установами для дорослих і для неповнолітніх засуджених. Відмінності в їхній практиці мали місце не часто, і пов'язані вони були з конкретними дорученнями керівництва або плановими завданнями. При цьому майже 80 % респондентів відзначили, що необхідність у нових методах і формах нагляду відносно виховних колоній існує, і вони готові застосовувати такі у своїй діяльності, за умов наявності відповідних методичних рекомендацій [2, 145]. Вважаємо, що вказане цілком стосується і вітчизняних реалій, а отже, на наш погляд, є доцільним на першому етапі розробити окре-

мий наказ Генерального прокурора України «Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів у виховних колоніях» (назва умовна), на другому етапі — виробити на основі досить значного вітчизняного досвіду методичні рекомендації із здійснення прокурорського нагляду за дотриманням законів у виховних колоніях з урахуванням оновленого кримінально-виконавчого законодавства та проголошеного курсу на максимальну реалізацію правозахисного потенціалу прокуратури.

Зважаючи на важливість реалізації цього напрямку діяльності, слід обов'язково зупинитись також на організаційних аспектах його здійснення та виробити пропозиції з вдосконалення організації прокурорського нагляду за дотриманням законодавства у виховних колоніях, що в кінцевому рахунку забезпечить запобігання порушенням прав неповнолітніх або дозволить своєчасно усунути допущені порушення.

На сьогодні в Україні в структурі Державної кримінально-виконавчої служби функціонує одинадцять спеціальних виховних установ: Ковельська виховна колонія (м. Ковель Волинської області), Маріупольська виховна колонія (м. Маріуполь Донецької області), Мелітопольська виховна колонія (м. Мелітополь Запорізької області), Перевальська виховна колонія (с. Селезнівка Перевальського району Луганської області), Самбірська виховна колонія (м. Самбір Львівської області), Кременчуцька виховна колонія (м. Кременчук Полтавської області), Дубенська виховна колонія (м. Дубно Рівненської області), Бережанська виховна колонія (м. Бережани Тернопільської області), Павлоградська виховна колонія (м. Павлоград Дніпропетровської області), Курязька виховна колонія (с. Подвірки Дергачівського району Харківської області) та Прилуцька виховна колонія (м. Прилуки Чернігівської області).

Відповідно до згаданого наказу № 7 здійснення нагляду за дотриманням законів у виховних колоніях покладається на прокуратури з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, що діють на правах міжрайонних прокуратур. Вони утворені у переважній більшості областей, де функціонують виховні колонії, окрім Волинської та Чернігівської областей. У тих же областях, де відповідні спеціалізовані прокуратури відсутні, здійснення нагляду за дотриманням прав неповнолітніх покладається на територіальні прокуратури (п. 8 наказу № 7).

Наступною ланкою є обласні прокуратури, яким підпорядковані прокуратури з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах та територіальні районні прокуратури, що здійснюють досліджувану конституційну функцію. Окрім того, в апараті прокуратур цієї ланки функціонують відділи нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах та інших примусових заходів прокуратур, на які покладено організацію наглядової та іншої прокурорської діяльності підпорядкованих прокурорів щодо забезпечення дотримання законодавства у виховних колоніях.

Найвищою ланкою в організації нагляду за дотриманням прав і свобод неповнолітніх в місцях позбавлення волі є Генеральна прокуратура України,

очолована Генеральним прокурором України. Її організаційна роль розкривається, по-перше, в тому, що в її складі створено Управління нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах та інших примусових заходів, що включає відділ нагляду за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань [14] (зважаючи на місце у прокурорській системі Управління має змогу узагальнювати наглядову практику в означеній сфері, рекомендувати листи про поширення позитивного досвіду за запровадження, готувати різного роду методичні рекомендації). По-друге, роль найвищої ланки розкривається в діяльності її керівника — Генерального прокурора України, який наділений цілим комплексом повноважень: 1) має право створювати відповідні спеціалізовані прокуратури із нагляду за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань; 2) має право призначати керівників органів прокуратури; 3) наділений правом видавати накази, що є обов'язковими для виконання всіма працівниками органів прокуратури, в тому числі і щодо організації наглядової діяльності щодо забезпечення прав і свобод неповнолітніх у виховних колоніях тощо.

В той же час хотілось би звернути увагу на окремі проблеми з реалізації нагляду за дотриманням прав неповнолітніх у виправних колоніях. Зважаючи на переважно організаційну роль Генеральної прокуратури та прокуратур обласного рівня, їх територіальна віддаленість від виховних колоній принципового значення не має. Проте таке твердження, на нашу думку, не стосується прокуратур з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, що безпосередньо здійснюють наглядову діяльність. Але з реалізацією вимоги щодо територіальної наближеності відповідних спеціалізованих прокуратур ситуацію є дещо ускладненою. Зокрема, у Донецькій області створено дві прокуратури із нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах. Виховна колонія знаходиться у м. Маріуполь, проте одна спеціалізована прокуратура знаходиться в Горлівці (відстань до Маріуполя складає 165 км), інша — в Донецьку (відстань до Маріуполя — 110 км). Аналогічною є ситуація у Запорізькій області, де виховна колонія знаходиться Мелітополі, проте відповідна спеціалізована прокуратура знаходиться в Запоріжжі (відстань до Мелітополя — 116 км), у Полтавській області — виховна колонія знаходиться у м. Кременчук, проте відповідна спеціалізована прокуратура знаходиться в м. Полтава (відстань до м. Кременчук складає близько 112 км), у Львівській області — виховна колонія знаходиться у м. Самбір, проте відповідна спеціалізована прокуратура знаходиться в м. Львів (відстань до м. Самбора — близько 77 км). Набагато кращою є ситуація у Луганській області — відстань від прокуратури (м. Алчевськ) до виховної колонії (с. Селезнівка) — близько 40 км, у Рівненській області — відстань від прокуратури (м. Рівне) до виховної колонії (м. Дубно) — близько 46 км, у Тернопільській області — відстань від прокуратури (м. Тернопіль) до виховної колонії (м. Березжани) — близько 57 км. Найкраще у територіальному відношенні розташована Курязька виховна колонія (с. Подвірки Дергачівського району), яка знаходиться всього в 17 км від відповідної спеціалізованої прокуратури (м. Харків).

Просте порівняння територіальної віддаленості виховних колоній від відповідних прокуратур в різних регіонах України показує, що реалізація наглядової діяльності в означеній сфері може бути різною за ефективністю. І дійсно, за умов знаходження наглядового об'єкта на відстані понад сто кілометрів на практиці досить важко забезпечити своєчасне поновлення порушених прав неповнолітніх у виховних колоніях, наприклад, вчасно припинити незаконне розпорядження адміністрації колонії, скасувати незаконне накладення дисциплінарного стягнення на неповнолітнього тощо.

З метою підвищення оперативності та ефективності наглядової діяльності у цьому разі можна запропонувати розподіл нагляду між районною та відповідною спеціалізованою прокуратурою. Наприклад, на районні прокуратури покласти обов'язок проводити особистий прийом неповнолітніх, що перебувають у виховних колоніях, а також перевіряти дотримання адміністрацією прав неповнолітніх звертатись із заявами і скаргами до будь-яких органів, установ, організацій та посадових осіб, встановивши періодичність проведення таких заходів, наприклад, двічі на місяць та закріпивши обов'язок про результати діяльності повідомляти відповідні спеціалізовані прокуратури та галузевий відділ прокуратури області. За прокуратурами із нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах у цьому разі доцільно, вважаємо, залишити проведення комплексних перевірок у виховних колоніях. Такий розподіл можливий лише за умов забезпечення тісної взаємодії та обміну інформацією між територіальною та спеціалізованою прокуратурою.

Окрім того, на наш погляд, потребують вдосконалення окремі положення вищезгаданого наказу № 7.

Зокрема, потребує нормативного закріплення вимога щодо закріплення необхідності постійного нагляду за законністю актів, що видаються адміністрацією кримінально-виконавчої установи. Показовим у цьому разі може стати аналогічне положення п. 7 наказу Генерального прокурора РФ «Про вдосконалення прокурорського нагляду за дотриманням законів при виконанні кримінальних покарань та в слідчих ізоляторах» від 26 лютого 1997 р. № 8 [15], яким було передбачено не лише здійснення нагляду за законністю актів адміністрації, а й містилась вимога щодо негайного опротестування незаконних розпоряджень та постанов.

Викликає також певне занепокоєння положення п. 10 наказу № 7, яким передбачається проведення комплексних перевірок в установах виконання покарань, зокрема і в виховних колоніях, один раз у півріччя. Зважаючи на широке коло правовідносин, що складаються при відбуванні неповнолітнім покарання у вигляді позбавлення волі, вважаємо, що цей термін є надто великим. Для порівняння можна навести положення нині чинного наказу Генерального прокурора РФ «Про організацію нагляду за виконанням законів адміністраціями органів та установ, що виконують кримінальні покарання, слідчих ізоляторів при триманні під вартою підозрюваних та обвинувачених у вчиненні злочинів» від 30 січня 2007 р. № 19 (Д) [16], в якому проведення перевірок у виправних закладах наказано проводити не рідше ніж раз на місяць,

а в закладах, що розташовані у важкодоступних місцях, — не рідше ніж раз у квартал (п. 2).

Окрім того, на основі аналізу вищезгаданих наказів Генерального прокурора РФ, вважаємо за доцільне також доповнити чинний наказ № 7 пунктом такого змісту: «При взаємодії з Академією Генеральної прокуратури України забезпечити своєчасну підготовку та направлення на місця необхідних документів інформаційно-методичного та аналітичного характеру з питань здійснення нагляду за дотриманням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян».

Реалізація вказаних організаційно-правових заходів із вдосконалення прокурорського нагляду в означеній сфері має сприяти максимальному забезпеченню прав неповнолітніх в місцях позбавлення волі. Це в кінцевому рахунку має забезпечити виключно відбуття покарання неповнолітнім, визначеного в судовому рішенні, максимально не завдаючи шкоди його фізичному та психічному здоров'ю.

Література

1. Прокурорський надзор по делам несовершеннолетних / редкол.: Г. М. Миньковский (отв. ред.), Н. А. Гуськов, А. И. Долгова. — М.: Юрид. лит., 1977. — 208 с.
2. Ермаков А. В. Организация прокурорского надзора в сфере защиты прав несовершеннолетних: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11/ А. В. Ермаков; Акад. управления М-ва внутр. дел РФ. — М., 2007. — 183 с.
3. Ильина Н. Н. Повышение эффективности прокурорского надзора за законностью и условиями содержания осужденных в воспитательно-трудовых колониях // Предупреждение правонарушений несовершеннолетних: материалы Всесоюз. совещ.-семинара работников органов прокуратуры. — М., 1977. — С. 172–176.
4. Косюта М. В. Прокурорська система України в умовах демократичного суспільства: монографія / М. В. Косюта. — О.: Юрид. л-ра, 2002. — 376 с.
5. Копетюк М. І. Прокурорський надгляд за додержанням законодавства щодо неповнолітніх: монографія / М. І. Копетюк. — Луцьк: РВВ «Вежа», 2006. — 154 с.
6. Панкратов В. В. Информационно-аналитическая работа прокуратур районного звена — важное средство совершенствования надзора за исполнением законов о несовершеннолетних / В. В. Панкратов // Интернет-журнал Ассоциации юристов Приморья «Закон» (21.10.99) [Электронный ресурс] — Режим доступа: http://law.vl.ru/analit/show_a.php?id=248&pub_name.
7. Прокурорський надзор за соблюденням законності в воспитательно-трудовых колониях: метод. пособие / Н. Н. Ильина; отв. ред. Н. А. Горшенева. — М.: Изд-во Прокуратуры РСФСР, 1976. — 120 с.
8. Басков В. И. Курс прокурорского надзора: учеб. для студентов юрид. вузов и факультетов с приложением нормативных актов / В. И. Басков, Б. В. Коробейников. — М.: ИКД «Зерцало-М», 2001. — 512 с.
9. Прокурорський надзор за исполнением законов о несовершеннолетних / Т. А. Васильева, Т. Г. Восводина, О. Б. Качапова [и др.]; под общ. ред. В. И. Рохлина. — 2-е изд., испр.— С.Пб.: Изд-во С.-Петербург. юрид. ин-та Ген. прокуратуры РФ, 2005. — 220 с.
10. Минимальные стандартные правила Организации Объединенных Наций, касающиеся отправления правосудия в отношении несовершеннолетних (Пекинские правила): приняты Резолюцией 40/33 Генеральной Ассамблеи ООН от 29 нояб. 1985 г. // Веб-сайт ООН [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/beijing_rules.shtml.
11. Правила Организации Объединенных Наций, касающиеся защиты несовершеннолетних, лишённых свободы: приняты резолюцией 45/113 Генеральной Ассамблеи от 14 дек. 1990 г. // Веб-сайт ООН [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/juveniles_liberty.shtml.
12. Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового харак-

- теру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян : наказ Генерального прокурора України від 26 груд. 2005 р. № 7гн [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=va007900-05>.
13. Коломеец А. А. Защита прав и социальная поддержка осужденных несовершеннолетних, лишенных свободы // Защита прав и профилактика правонарушений несовершеннолетних. М. : ВНИИ МВД РФ, 2006.
14. Структура Генеральной прокуратуры Украины : затв. Наказом Генерального прокурора Украины від 8 черв. 2007 р. № 64-шц (із змінами і доповненнями) // Офіційний інтернет-портал Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://gp.gov.ua/ua/structure_ru.html?s=print.
15. О совершенствовании прокурорского за соблюдением законов при исполнении уголовных наказаний и в следственных изоляторах : приказ Генерального прокурора РФ от 26 февр. 1997 г. № 8 [Электронный ресурс]. Режим доступа : http://www.businesspravo.ru/Docum/DocumShow_DocumID_50297.html.
16. Об организации надзора за исполнением законов администрациями органов и учреждений, исполняющих уголовные наказания, следственных изоляторов при содержании под стражей подозреваемых и обвиняемых в совершении преступлений : приказ Генерального прокурора РФ от 30 янв. 2007 г. № 19 (Д) // Тюремный портал России [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://prisonlife.ru/vedomstvennie/648-ob-organizacii-nadzora-za-ispolnieniem-zakonov.html>.

Анотація

Храпенко О. О. Правові та організаційні проблеми реалізації прокурорського нагляду за дотриманням прав неповнолітніх, що перебувають у виховних колоніях. Стаття.

Стаття присвячена актуальним питанням вдосконалення організаційно-правових засад здійснення прокурорського нагляду за дотриманням прав неповнолітніх, що перебувають у виховних колоніях. Робиться висновок щодо доцільності розробки спеціального галузевого наказу та відповідних методичних матеріалів у цій сфері. Обґрунтовується потреба реалізації низки організаційних заходів з метою підвищення ефективності прокурорського нагляду за дотриманням прав неповнолітніх, що перебувають у виховних колоніях.

Ключові слова: прокурорський надзор, неповнолітні, дотримання прав, виховні колонії, прокуратура.

Аннотация

Храпенко О. О. Правовые и организационные проблемы реализации прокурорского надзора за соблюдением прав несовершеннолетних, находящихся в воспитательных колониях. Статья.

Статья посвящена актуальным вопросам совершенствования организационно-правовых принципов осуществления прокурорского надзора за соблюдением прав несовершеннолетних, находящихся в воспитательных колониях. Делается вывод о целесообразности разработки специального отраслевого приказа и соответствующих методических материалов в этой сфере. Обосновывается необходимость реализации ряда организационных мероприятий с целью повышения эффективности прокурорского надзора за соблюдением прав несовершеннолетних, находящихся в воспитательных колониях.

Ключевые слова: прокурорский надзор, несовершеннолетние, соблюдение прав, воспитательные колонии, прокуратура.

Summary

Khrapenko Y. O. Legal and Organizational Problems of Realization of Directorate of Public Prosecutions about the Observance of Rights for Minor, Being in Educate Colonies. — Article.

The article is sanctified to the pressing questions of improvement of organizational and legal principles of realization of public prosecutions observance of rights minor, being in educator colonies. Drawn conclusion about expedience of development of the special branch order and corresponding methodical materials in this sphere. The necessity of realization of row of organizational measures is grounded for the increase of efficiency of directorate of public prosecutions the observance of minor's rights, being in educate colonies.

Keywords: directorate of public prosecutions, minor, observance of rights, educator colonies, office of public prosecutor.